

10^ο φύλλο εργασίας
Ραψωδία Χ, στίχοι 247-394. Η μονομαχία Έκτορα και Αχιλλέα.
Ερωτήσεις

Ο Αχιλλέας σκορπά το θάνατο στους Τρώες, οι οποίοι κλίνονται φοβισμένοι στα τείχη. Μόνο ο Έκτορας μένει έξω να αντιμετωπίσει τον Αχιλλέα. Αρχικά βλέποντάς τον να έρχεται τρομερός, το βάζει στα πόδια. Μετά όμως από τη δόλια παρότρυνση της Αθηνάς, που έχει πάρει την μορφή του αδερφού του, Δηίφοβου, ο Έκτορας αποφασίζει να αντιμετωπίσει τον Αχιλλέα.

1. Σύμφωνα με το τυπικό μιας μονομαχίας, πριν από τη σύγκρουση των δύο μονομάχων, γινόταν ένας «αγώνας λόγων» στον οποίο οι δύο αντίπαλοι προσπαθούσαν να τρομάξουν τον αντίπαλο με καυχησιές για τις ικανότητές και τη γενναιότητά τους. Εδώ όμως το περιεχόμενο των λόγων των δύο αντιπάλων διαφέρει από το συνηθισμένο.
 - α) Τι συμφωνία ζητά ο Έκτορας από τον Αχιλλέα, πριν τη μονομαχία; **(στίχοι 254-259)**
 - β) Στους στίχους 256-259 βρίσκουμε το στοιχείο της επικής ειρωνείας. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
 - γ) Ο Αχιλλέας δέχεται ή αρνείται τη συμφωνία; Πώς δικαιολογεί την απάντησή του **(στίχοι 261-267)**; Στη συνέχεια τι συμβουλεύει τον Έκτορα **(στίχοι 268-270α)**; Στο τέλος του λόγου του τι προλέγει στον Έκτορα **(στίχοι 270β-272)**
2. Η κυρίως μονομαχία. **Α' φάση:** ανταλλαγή κτυπημάτων με κοντάρι.
 - α) Ποιος ρίχνει πρώτος το κοντάρι, βρίσκει το στόχο του **(στίχοι 273-277)**;
 - β) Ο Έκτορας αγνοώντας τη στάση των θεών και το δόλο της Αθηνάς **(επική ειρωνεία)**, τι δηλώνει για άλλη μια φορά στον Αχιλλέα **(στίχοι 279-288)**;
 - γ) Ποιος ρίχνει δεύτερος το κοντάρι του, βρίσκει το στόχο του **(στίχοι 289-293)**;
 - δ) Ποιο συγγενικό του πρόσωπο καλεί σε βοήθεια ο Έκτορας, επειδή νομίζει ότι είναι κοντά του, τι συμβαίνει τελικά **(στίχοι 292-295)**;
3. **Β' φάση της μονομαχίας:** ο Έκτορας συνειδητοποιεί τη μοίρα του-θανάσιμος τραυματισμός. Καταλαβαίνει το δόλο της θεάς Αθηνάς, την εγκατάλειψή του από του θεούς και τη μοίρα του, τον αναπόφευκτο θάνατό του από τον Αχιλλέα.
 - α) Ποιες παρομοιώσεις χρησιμοποιεί ο Όμηρος, για να περιγράψει από τη μια την ορμή με την οποία ο Έκτορας επιτίθεται εναντίον του Αχιλλέα και από την άλλη την αποφασιστικότητα με την οποία ο Αχιλλέας ξεχύθηκε εναντίον του Έκτορα με την ασπίδα του να λάμπει, προετοιμάζοντάς μας για την ευστοχία του κτυπήματός του **(στίχοι 306-321)**.
 - β) Πού λόγισε ο Αχιλλέας το Έκτορα θανάσιμα **(στίχοι 322-329)** και τι καυχήθηκε πάνω από το σώμα του **(στίχοι 330-336)**;

4. *Ο θάνατος του Έκτορα (Έκτορος αναίρεσις). Ο Έκτορας παρακαλά τον Αχιλλέα να παραδώσει το νεκρό του σώμα στον πατέρα του, παίρνοντας για αντάλλαγμα χρυσάφι και χαλκό. (στίχοι 338- 343)*

α) Ποια είναι η απάντηση του Αχιλλέα (στίχοι 345-354);

β) Τι προφητεύει ο Έκτορας πριν ξεψυχήσει (στίχοι 357β-360);

5. *Η σκύλευση του Έκτορα και ο θρίαμβος του Αχιλλέα: ο Αχιλλέας γυμνώνει τον Έκτορα από τα όπλα του. Οι Αχαιοί πλησιάζουν το νεκρό Έκτορα θαυμάζουν το παράσημά του και την ομορφιά του και με περιπαιχτικά λόγια τον τρυπούν με τα κοντάρια τους. Οι αντιδράσεις τους δείχνουν το φόβο που τους προκαλούσε, όταν ήταν ζωντανός, αλλά προβάλλουν και την παλικαριά του. (στίχοι 367-375)*

Στη συνέχεια τι είπε ο Αχιλλέας στους Αχαιούς; (στίχοι 378- 394)

Ερμηνεία λέξεων ή φράσεων

στίχ. 247 **είπε η θεά και δίβουλα ξεκίνησε:** Η Αθηνά ξεκίνησε με δύο βουλές, δύο σκέψεις: από τη μια ενθαρρύνει τον Αχιλλέα κι απ' την άλλη πείθει τον Έκτορα ότι θα τον βοηθήσει.

στίχ. 253 **αντίμαχα να σου στηθώ:** να σταθώ απέναντι σου.

στίχ. 255 **έφοροι στο λόγο που θα ειπούμε:** μάρτυρες, επόπτες αυτών που θα πούμε.

στίχ. 256 **άπρεπα εγώ το σώμα σου δεν θα χαλάσω:** θα αντιμετωπίσω με σεβασμό το σώμα σου, δεν θα το προσβάλω μετά το θάνατο σου.

στίχ. 258 **γυμνόν απ' τ' άρματα:** από το σώμα σου θα λείπει μόνο η πανοπλία.

στίχ. 261 **Μη μου προφέρεις σύμβασες:** μη μου προτείνεις συμφωνίες.

στίχ. 263 **να ομογνωμήσουν:** να συμφωνήσουν.

στίχ. 264 **έχθρα έχουν άσπονδη:** νιώθουν έχθρα άσβηστη

στίχ. 270 **αποφυγήν δεν έχεις πλια:** δεν μπορείς πια να ξεφύγεις.

στίχ. 281 **αλλ' έχεις λόγια στρογγυλά και κλεφτολόγος είσαι:** όταν μιλάς πείθεις, αλλά τα λόγια σου είναι πονηρά.

στίχ. 286 **ολόβολη:** ολόκληρη.

στίχ. 293 **κατηφιασμένος έμεινε:** στενοχωρέθηκε.

στίχ. 294 **του Δηιφόβου:** Ο Δηίφοβος ήταν συνοδός του Έκτορα, ηνίοχος του.

στίχ. 296 **ο Έκτωρ το εννόησε στο πνεύμα του:** Ο Έκτορας κατάλαβε, διαισθάνθηκε την απάτη της Αθηνάς.

στίχ. 301-302 **και ο μακροβόλος υιός του:** ο Απόλλωνας.

στίχ. 303 **και η μοίρα τώρα μ' έπιασεν:** και με βρήκε τώρα η ώρα της μοίρας μου, η ώρα του θανάτου.

στίχ. 308 **υψηλοπέτης:** που πετάει ψηλά.

στίχ. 310 **τρυφεράν αρνάδα:** μικρό πρόβατο.

στίχ. 315 **και ολόγυρ' αναδεύονταν οι ολόχρυσες πλεξίδες:** και οι ξανθές πλεξούδες (από τρίχες ουράς αλόγου) που κρέμονταν από την περικεφαλαία κουνιούνταν και ανακατεύονταν μεταξύ τους.

στίχ. 317 **ο αποσπερίτης:** ο πλανήτης Αφροδίτη.

- στίχ. 320** **κακόγνωμα:** με κακό σκοπό.
- στίχ. 321** **κοιτώντας ξέσκεπον να εβρεί το τρυφερό του σώμα:** Ο Αχιλλέας έψαχνε να βρει ακάλυπτο σημείο στο σώμα του Έκτορα, για να στοχεύσει εκεί και να τον σκοτώσει αμέσως. Ο Έκτορας, άλλωστε, φορούσε τα όπλα του Αχιλλέα, αφού τα είχε πάρει από το νεκρό σώμα του Πάτροκλου.
- στίχ. 323** **το λείψανον:** το νεκρό σώμα.
- στίχ. 324** **ο τράχηλος:** ο αυχέννας, το σβέρκο.
- στίχ. 325** **μ' απίστευτην ροπήν:** με πολύ μεγάλη ταχύτητα.
- στίχ. 331-332** **να πάθεις δεν είχες φόβον:** δε φοβόσουν το θάνατο.
- στίχ. 332** **ούτ' εμέ εστοχάσθης:** δεν με υπολόγισες, δεν με σκέφτηκες.
- στίχ. 339** **μη θέλεις βρώσιν των σκυλιών στες πρύμνες να μ' αφήσεις:** μην επιτρέψεις να κατασπαράξουν το σώμα μου τα σκυλιά.
- στίχ. 340** **την σεπτήν μητέρα:** τη σεβαστή μητέρα.
- στίχ. 341** **στα γονικά μου:** στους γονείς μου.
- στίχ. 343** **θα καταλύσουν στην πυρά:** θα κάψουν στη νεκρική πυρά.
- στίχ. 345** **Μη μ' εξορκίζεις:** μη με βάζεις να ορκιστώ.
- στίχ. 349** **αν ζυγοστατούσε:** αν ζύγιζε.
- στίχ. 354** **συγκόκαλον:** μαζί με τα κόκαλα θα κατασπαράξουν τα σκυλιά το σώμα σου, ολόκληρο.
- στίχ. 356** **δεν θα σε μαλάξω:** δεν θα μαλακώσω το θυμό σου.
- στίχ. 358** **μη εξ αφορμής μου:** μήπως επειδή θα με σκυλέψεις.
- στίχ. 370** **την όμορφην είδη του:** την όμορφη όψη του.
- στίχ. 371** **δεν εσίμωσε κανείς χωρίς να τον κεντήσει:** δεν πλησίασε κανείς που να μην τρύπησε το πτώμα του Έκτορα με τη λόγχη του.
- στίχ. 372** **τον πλησίον:** το διπλανό του.
- στίχ. 381** **την πόλιν των ας ζώσομεν εμείς με τ' άρματα μας:** ας πολιορκήσουμε την πόλη τους, την Τροία.
- στίχ. 385** **τι διαλογίστηκε:** τι σκέφτηκε.
- στίχ. 388** **ενόσω με τους ζωντανούς κινώ τα γόνατα μου:** όσο ζω.
- στίχ. 391** **ας γύρομε:** ας γυρίσουμε.
- στίχ. 392** **ας σηκώσομε παιάνα νικηφόρον:** ας ψάλουμε τον ύμνο του θριάμβου, ο παιάνας ήταν ο ύμνος που τραγουδούσε ένας στρατός ύστερα από μεγάλη νίκη.